

Өмірді сақтандыру нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2024 жылғы 1 тоқсанда

Кезеңнің негізгі тенденциялары

Заңнаманың талаптарымен және қазақстандықтардың номиналды кірістерінің өсуімен (1Q24 үшін +13,4%) қолдау көрсетілетін ӨСК өнімдеріне сұраныстың жалғасуы аясында 2024 жылғы қаңтар-наурызда таза пайданы қоспағанда, сектордың барлық көрсеткіштерінің өсуі байқалды.

ӨСК активтері Т1 187,8 млрд-қа дейін ұлғайды (+Т69,1 млрд немесе 6,2%) және барлық сақтандыру нарығының жиынтық активтерінің 44,9% құрады.

2024 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша ӨСК активтерінің құрылымында бағалы қағаздар бұрынғысынша басым болды-сектордың жиынтық активтерінен Т948,7 млрд немесе 83,5% (1т.24ж. үшін +Т45,7 млрд) және кері РЕПО операциялары — сектордың жиынтық активтерінен 9,1% немесе Т102,9 млрд (1т.24ж. үшін +Т25,4 млрд).

Бұл ретте ақша мен салымдар көлемі Т41,8 млрд (-Т5,5 млрд) дейін, басқа активтер — Т0,9 млрд (-Т4,5 млрд) дейін, сондай-ақ алуға сақтандыру сыйлықақылары — Т1,8 млрд (-Т1,5 млрд) дейін қысқарды. ӨСК міндеттемелері негізінен пайда болған залалдар бойынша міндеттемелердің өсуі есебінен (40,0%-ға немесе 35,6 млрд-қа) Т858,5 млрд-қа (+4,3%-ға немесе жыл басынан бері Т35,6 млрд) дейін өсті. Өмірді сақтандыру секторындағы шоғырлану бұрынғысынша жоғары болып қалуда: активтердің 72,7%-ы үш ірі компанияға тиесілі: Халық-Life (1т.24ж. +Т37,9 млрд), Nomad Life (-Т3,2 млрд) және FFLife (+20,6 млрд).

1т.24ж. сақтандыру сыйлықақыларының айтарлықтай өсуі байқалды (+61,8% немесе Т60,9 млрд), негізінен, зейнетақы аннуитеттік сақтандыру (+Т23,2 млрд), өмірді сақтандыру (+Т15,6 млрд) және қызметкерлерді міндетті сақтандыру (+Т14,9 млрд) сияқты ӨСК өнімдері бойынша олардың ұлғаюы есебінен.

Жасалған шарттардың жалпы саны жазатайым оқиғалардан сақтандыруға (2,3 есе), өмірді сақтандыруға (1,8 есе) және туристік сапарларға (2,8 есе) сұраныстың артуы есебінен 2 есе өсті. Төлемдер көлемінің өсуі (+78,2% немесе Т10,2 млрд) негізінен қызметкерлерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру (2,5 есе немесе Т5,3 млрд) және өмірді сақтандыру (1,9 есе немесе Т3,4 млрд) сияқты ӨСК өнімдерімен байланысты болды.

2024 жылғы қаңтар-наурызда ӨСК шығыстарының негізінен, жаңа клиенттерді тартуға арналған шығыстардың немесе аквизициялық шығыстардың (2,2 есеге немесе Т23,3 млрд-қа), сақтандыру төлемдеріне арналған шығыстардың (1,8 есеге немесе Т10,1 млрд-қа), сондай-ақ сақтандыру бойынша қаржылық шығыстардың ұлғаюы есебінен айтарлықтай өсуі байқалды (1,8 есе немесе 9,7 млрд теңгеге).

Тек қана сыйақымен және бағалы қағаздар бойынша оң қайта бағалаумен қамтамасыз етілген ӨСК кірістерінің әлсіз өсуі (+6,5% немесе Т7,9 млрд) сектордың таза пайдасының 42,8%-ға, Т15,2 млрд-қа дейін төмендеуіне және соның салдарынан оның орташа рентабельділігінің төмендеуіне әкелді (1т.23ж. қорытындылары бойынша 6%-ға қарсы 4%-ға дейін).

АКТИВТЕР

Т 1187,8 млрд
▲ 6,2%

САҚТАНДЫРУ РЕЗЕРВТЕРІ

Т 827,2 млрд
▲ 7,5%

МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Т 265,2 млрд
▲ 6,7%

БӨЛІНБЕГЕН* ТАБЫС

Т 15,2 млрд
▼ -42,8%

САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ *

Т 159,3 млрд
▲ 61,8%

ТАЗА САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ *

Т 157,8 млрд
▲ 61,8%

САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ *

Т 23,3 млрд
▲ 78,2%

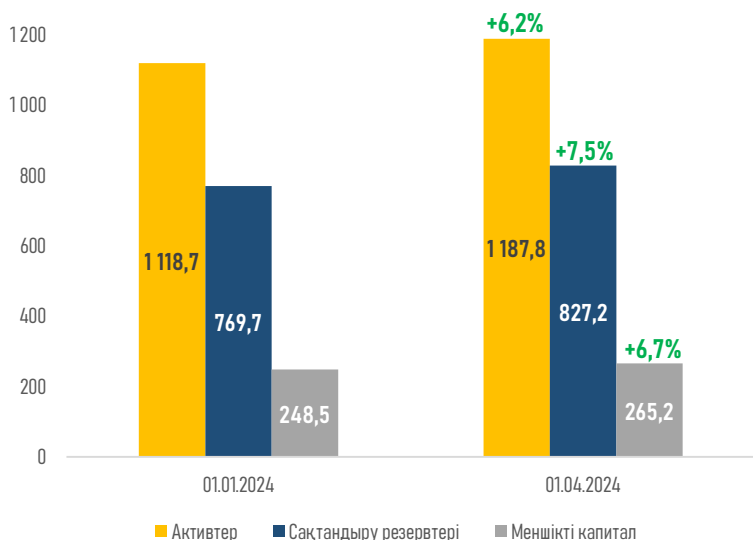
ТАЗА САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ *

Т 23,1 млрд
▲ 78,4%

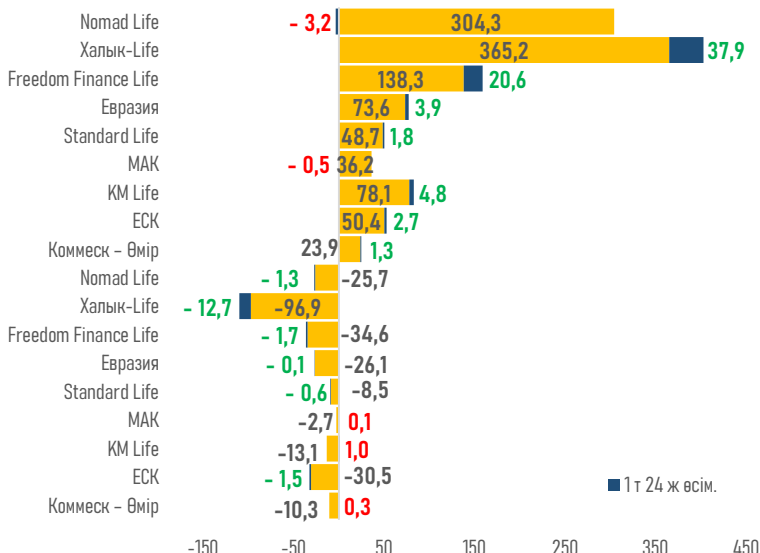
Дереккөз: ҚРҰБ. Ескертпе: өсім бойынша деректер 23 ж. 1 т. деректермен салыстырғанда келтірілген; «Коммекс-Өмір» ӨСК «СЕНТРАС КОММЕК ЛАЙФ» ӨСК-мен салыстырылады

Сектордың баланстық (реттеушілік) көрсеткіштері

Сектордың жиынтық көрсеткіштері, млрд теңге

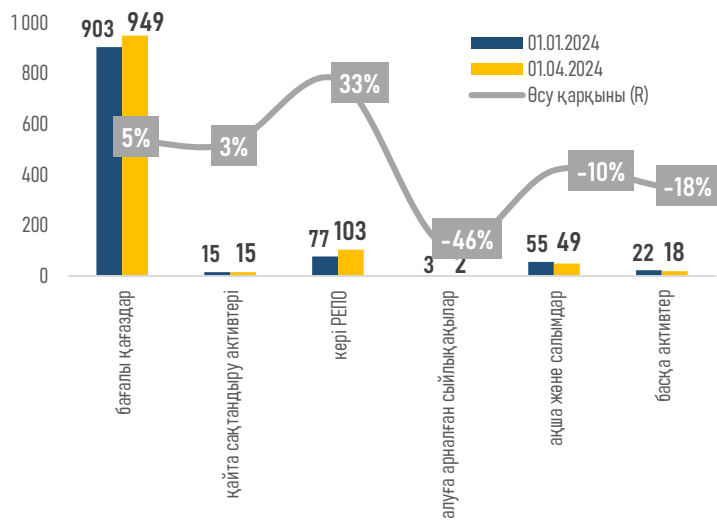

Сақтандыру компаниялары бөлінісіндегі көрсеткіштер, Т млрд

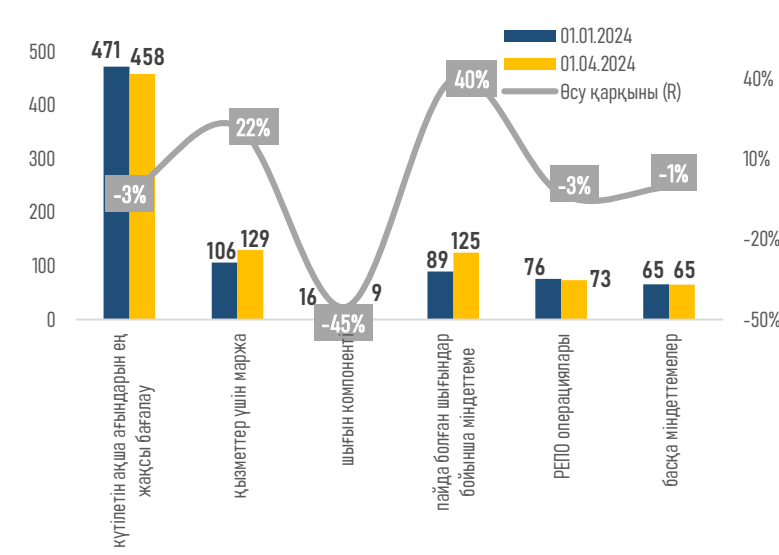

Сектордың активтері мен міндеттемелерінің құрылымы

Сектор активтерінің құрылымы, млрд теңге

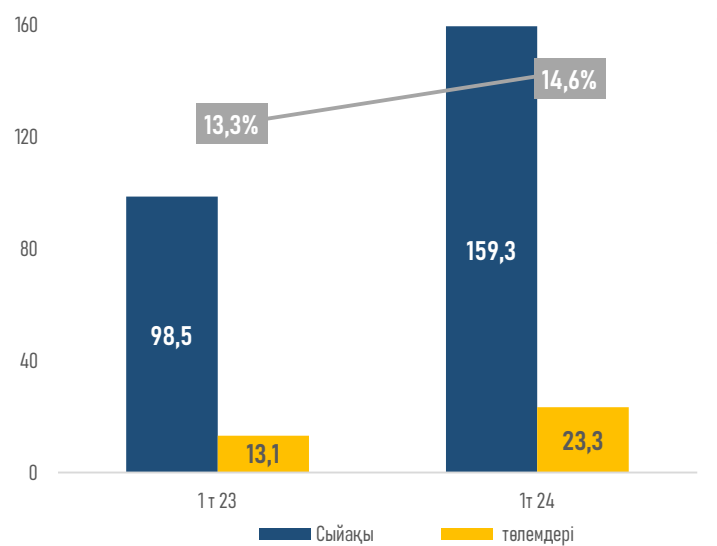

Сектор міндеттемелерінің құрылымы, млрд теңге

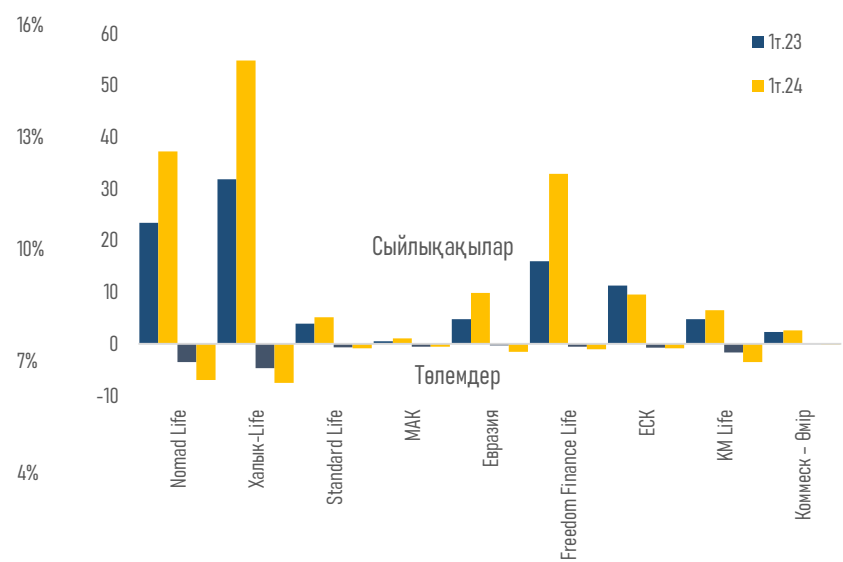

Төлемдердің сыйлықақыларға қатынасы

Төлемдердің сыйлықақыларға қатынасы, млрд теңге

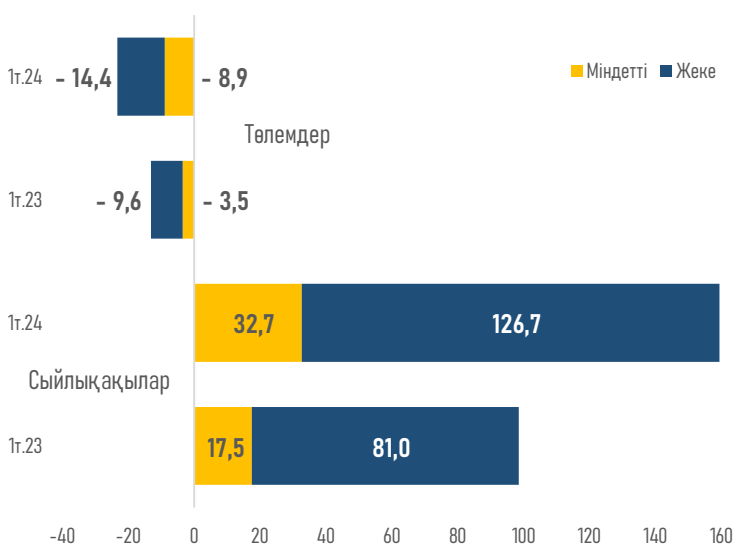

Сақтандыру компаниялары бөлінісінде, млрд теңге

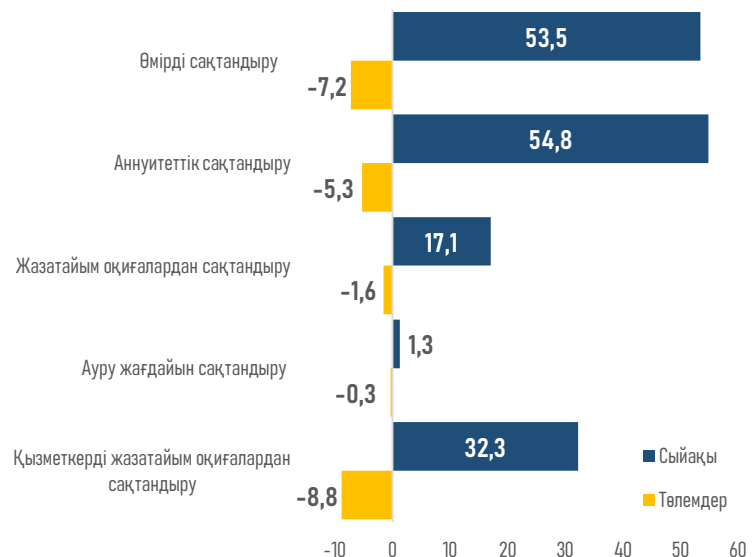

Сыйлықақылар мен төлемдер

Сақтандыру кластары бойынша, млрд теңге

2023 ж. сыйлықақы мен төлемнің нысаналы мақсаты

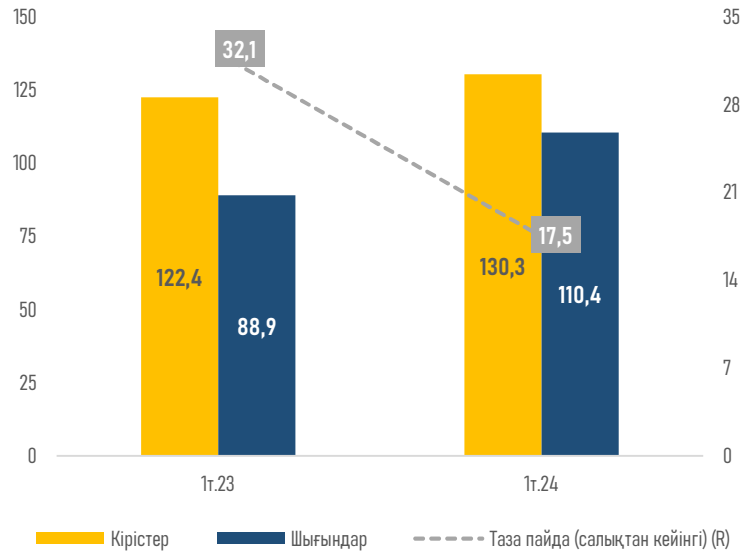

Өмірді сақтандыру нарығының кірістері мен шығыстары

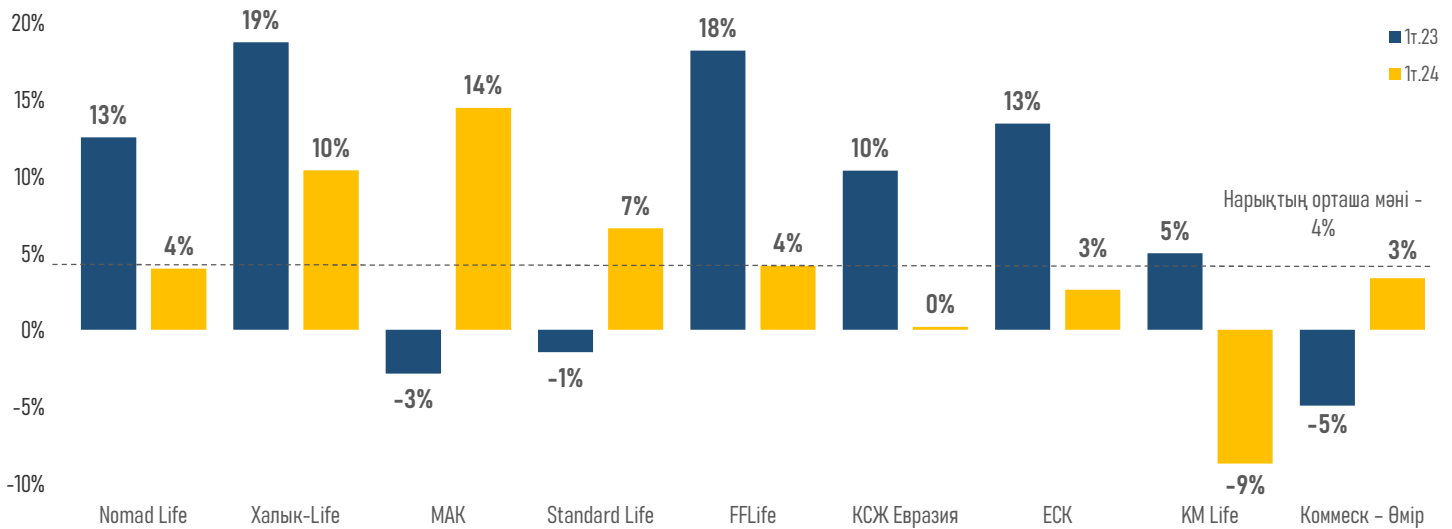
1 т. 24 ж. үшін кірістер мен шығыстардың құрылымы, %

Таза пайда, млрд теңге

Капиталдың орташа өлшенген кірістілігі (RoE)

Кезеңнің қысқаша қорытындылары

2024 жылғы қаңтар-наурызда өмірді сақтандыру секторының өсуі негізінен жеке тұлғалардың зейнетақы аннуитеті және өмірді сақтандыру шарттарын, ал заңды тұлғалардың – қызметкерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру шарттарын белсенді жасасуымен байланысты болды.

Зейнетақы аннуитеттеріне сұраныс өнімді цифрландыру арқылы сақталды: 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап сақтандыру компанияларымен келісімшарттар онлайн режимінде жасалуы мүмкін. Сондай-ақ, ағымдағы жылға зейнетақы аннуитеті үшін жеткіліктілік шегі жоғарыламағаны оң фактор болуы мүмкін, бұл қазақстандықтардың көп санына осы өнімді пайдалануға мүмкіндік берді (1т23ж. 3,3 мыңға қарсы 6,6 мың).

Заңнамалық өзгерістер қызметкерді жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыруға қатысты болды: төленген сақтандыру сыйлықақыларының 6% шегінде алдын алу және оңалту шараларына жұмыс берушілердің шығыстарын өтеу жөніндегі нормалар енгізілді, сондай-ақ сақтандыру төлемдерін есептеу кезінде зардап шеккен қызметкерлердің кінәсі алынып тасталды.

Сонымен қатар, осы өнімдер бойынша сақтандыру сыйлықақыларының одан әрі өсуі үшін әлеует зейнетақы аннуитетін жасасу үшін зейнетақы жинақтарының рұқсат етілген саны бар қалған қазақстандықтардың санымен, сондай-ақ ЖОМС бойынша заңнамалық өзгерістермен шектелуі мүмкін екенін атап өткен жөн. 2024 жылдың бірінші тоқсанында қызметкерлерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру бойынша ең үлкен төлемдер байқалды.

Сақтандыру сыйлықақыларының өсуіне қарамастан, ӨСК сақтандыру қызметінен түсетін кірістер 2024 жылғы қаңтар-наурызда төмендеді (-2,5%), бұл сақтандыру төлемдерінің озық өсуімен және портфель құрамының өзгеруімен (жинақтаушы құраммен ұзақ мерзімді полистердің ұлғаюымен) байланысты болуы мүмкін.

Сонымен қатар, бағалы қағаздар секторы активтерінің құрылымында дәстүрлі басымдық ҚР-да және шетелде жоғары пайыздық мөлшерлемелер аясында олар бойынша сыйақының өсуі (+19,2%), сондай-ақ әлемдік капитал нарықтарындағы конъюнктураның жақсаруына байланысты олардың құны (1,4 есе) қайта бағалау есебінен сектордың кірістерін қолдады.

Өмірді сақтандыру секторының рентабельділігі 1т24ж. агенттер мен брокерлерге комиссиялық сыйақылар, маркетингтік шығыстар, өтімдерді өңдеу және андеррайтинг шығындары, цифрлық сату арналарын дамыту және т. б. қамтуы мүмкін аквизициялық шығыстар көлемінің өсуі есебінен төмендеді.

Осылайша, қолда бар ӨСК өнімдеріне сұраныстың әлеуетті қысқаруы және олардың шығыстарының өсуі жағдайында сектордың кірістілігі инвестициялық қызмет құралдарының тізбесін кеңейтуді, сақтандырылмаған тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің құнына енгізілген "кіріктірілген" өнімдерді дамытуды, сондай-ақ қазақстандықтардың қаржылық сауаттылығын арттыру есебінен ерікті өнімдерге сұранысты қолдай алады.